

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา คำดี. (2537). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาของมารดาที่ทำงานนอกบ้าน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุวดี ทัดตินาพานิช. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นฐานอารมณ์ และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม กับพัฒนาการของทารกวัย 6 เดือน และพฤติกรรมการโต้ตอบของมารดาที่มีต่อทารก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา: ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Ainsworth, M. (1979). Attachment as related to mother interaction. In R. Hinde & J. Rosenblatt (Eds.), *Advances in the study of behavior*. New York: Academic Press.
- Akhtar, N., Dunham, F., & Dunham, P. J. (1991). Directive interactions and early vocabulary development: The role of joint attentional focus. *Journal of Child Language*, 18, 41-49.
- Alvarez, W. F. (1985). The meaning of maternal employment for mothers and their perceptions of their three-year-old children. *Child Development*, 56, 350-360.
- Bakeman, R., & Brown, J. V. (1980). Early interaction: Consequences for social and mental development at 3 years. *Child Development*, 51, 437-447.
- Bandura, A. (1986). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*. Engle-Wood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Barnard, K. E. (1978). NCAST: *Nursing child assessment satellite training: Learning resource manual*. Washington: University of Washington.
- Bee, H. L., Van Egeren, L. F., Lawrence, M.A., Streissguth, P. A., Nymen, B. A., & Leckie, M. S. (1969). Social class differences in maternal teaching strategies and speech patterns. *Developmental Psychology*, 1, 726-734.
- Belsky, J. (1980). Child maltreatment: An ecological integration. *American Psychologist*, 35, 320-335.
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process mode. *Child Development*, 55, 83-96.

- Belsky, J., & Isabella, R. A. (1987). Individual, familial, and extrafamilial determinants of attachment security: A process analysis. In J. Belsky & T. Neworski (Eds.), *Clinical implication of attachment*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Bengston, B., & Robertson, J. (1985). *Grandparenthood*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Benn, R. (1986). Factor promoting secure attachment relationship between employed mothers and their sons. *Child Development, 57*, 1124-1231.
- Bradley, R. H., Caldwell, B. M., Rock, S. L., Ramney, C. T., Barnard, K. E., Gray, C., Hammond, M. A., Mitchell, S., Gottfried, A. W., Siegel, L., & Johnson, D. L. (1989). Home environment and cognitive development in the 1st three years of life: A collaborative study involving 6 sites and 3 ethnic groups in North America. *Developmental Psychology, 25*, 217-235.
- Brazelton, T. B., Cramer, B., Kreisler, L., Schapi, R., & Soule, M. (1983). *La Dynamique du Nourrisson*. Paris: ESF.
- Brazelton, T. B., Nugent, K., & Lester, B. (1987). Neonatal Behavioral Assessment Scale. In J. Osofsky (Ed.), *Handbook of infant Development* (2nd ed., pp. 780-817), New York: Wiley-Interscience.
- Brown, J. V., & Bakeman, R. (1979). Relationship of human mothers with their infants during the 1st year of life. In R. W. Bell & W. P. Smotherman (Eds.), *Maternal influences and early behavior*. Jamaica, NY: Spectrum.
- Bruner, J. (1983). Child's talk: *Learning to use language*. New York: Norton.
- Carew, J. V. (1980). Experience and the development of intelligence in young children at home and in day care. *Monographs of the society for research in Child Development, 45* (6-7, Serial No.187).
- Caruso, D. A. (1996). Maternal employment status, mother-infant interaction, and infant development in day care and non-day care groups. *Child and Youth Care Forum., 25(2)*, 125-134.
- Caspi, A., & Elder, G. H. (1988). Emergent family pattern: The intergenerational construction of problem of behavior and relationships. In R. Hinde & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *Relation between relationships within families*. Oxford, Eng.: Oxford University Press.
- Clark, R., Hyde, J. S., & Essex, M. J. (1997). Length of maternity leave and quality of mother-infant interactions. *Child Development, 68*, 364-383.

- Clarke-Stewart, K. A., Vander-Stoep, L. P., & Killian, G. A. (1979). Analysis and replication of mother-child relations at 2 years of age. *Child Development, 48*, 595-603.
- Cohn, J. F., & Tronick, E. Z. (1987). Mother-infant face to face interaction: The sequence of dyadic states at 3, 6, and 9 months. *Developmental Psychology, 23*, 68-77.
- Cohn, J. F., & Tronick, E.Z. (1988). Mother-infant face to face interaction: Influence is bidirectional and unrelated to periodic cycles in either partner's behavior. *Developmental Psychology, 24(3)*, 386-392.
- Cole, M., & Cole, S. (1989). *The development of children*. New York: Scientific American.
- Colletta, N. D. (1981). Social support and the risk of maternal relation by adolescent mothers. *Journal of Family Issues, 109*, 191-197.
- Colletta, N. D., & Lee, D. (1983). The impact of support for black adolescent mothers. *Journal of Family Issues, 4*, 127-143.
- Conger, R. D., Conger, K. J., Elder, G. H., Lorenza, F. O., Simon, R. L., & Whitebeck, L. B. (1992). A family process model of economic hardship and adjustment of early adolescent boys. *Child Development, 63*, 526-541.
- Cotterell, J. L. (1986). Work and community influences on the quality of child rearing. *Child Development, 57*, 362-374.
- Cox, A. D., Puckering, C., Pound, A., & Mills, M. (1987). The impact of maternal depress in young children. *Journal of Child Psychiatry, 28*, 917-928.
- Cox, M., Tresch-Owen, M., & Lewis, J. (1989). Prebirth marital relationships and child development at age 2 ½. *Paper presented at Biennial Meeting of the Society for Research and Child Development*, Kansas City.
- Crockenberg, S. B. (1987). Support for adolescent mothers during the postnatal period: Theory and research. In C. Boukydis (Ed.), *Research on support for parents and infants in the postnatal period* (pp. 3-24). Norwood, NJ: Ablex.
- Crockenberg, S. B., & McClusky, K. (1986). Change in maternal behavior during the baby's 1st year of life. *Child Development, 57*, 746-753.
- Demeis, D. K., Hock, E., & McBride, S. L. (1986). The balance of employment and motherhood: Longitudinal study of mothers' feelings about separation from their first-born infants. *Developmental Psychology, 22*, 627-632.

- Divitto, B., & Goldberg, S. (1983). Talking and sucking: Infant feeding behavior and parent stimulation in dyads with different medical histories. *Infant Behavior and Development, 6*, 157-161.
- Egeland, B. (1988). The consequences of physical and emotional neglect on the development of youngchildren. In A. Cowan (Ed.), *Child neglect*. Washington, DC: National Center on Child Abuse and Neglect.
- Egeland, B., Breitenbucher, M., & Rosenberg, D. (1980). Prospective study of significance of life stress in etiology of child abuse. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 48*, 195-205.
- Egeland, B., & Brunnuell, D. (1979). An at-risk approach to the study of child abuse. Some preliminary findings. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry, 18*, 219-225.
- Eladaro, R., Bradley, R., & Caldwell, B. M. (1997). A longitudinal study of the relation of infant's home environment to language development at age 3. *Child Development, 48*, 595- 603.
- Erickson, M., Egeland, B., & Sroufe, L. A. (1985). The relationship between quality of attachment and behavior problem in preschool in a high risk sample. In I. Breitherton & E. Water (Eds.), Growing points in attachment thoery and research. *Monographs of the Society for Research in Child Development, 50* (1-2, Serial No. 209), 147-186.
- Escalona, S. K. (1987). *Critical issue in the early development of premature infants*. New Harven, CT: Yale University Press.
- Feldman, S. S., & Nash, S. C. (1986). Antecedents of early parenting. In A. Fogel & G. F. Melson (Eds.), *Origins of nurturance: Developmental, biological and cutural perspectives on caregiving*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Fleming, A. S., Ruble, D. N., Flett, G. L., & Shaul, D. L. (1988). Postpartum adjustment in first-time mothers: Relations between mood, maternal attitudes, and mother-infant interactions. *Developmental Psychology, 24*, 71-81.
- Fogel, A. (1990a). The process of developmental change in infant communicative action: Using dynamic systems theory to study individual ontogenies. In J. Colombo & J. Fagen (Eds.), *Individual differences in infancy: Reliabilty, stability and prediction*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

- Fogel, A., & Thelen, E. (1987). Development of early expressive and communicative action: Reinterpreting the evidence from a dynamic systems perspective, *Developmental Psychology*, *23*, 747-761.
- Frankenberg, W. K., & Dodds, J. (1990). *Denver II*. Colorado: Denver Developmental Material, Inc.
- Furstenberg, F. F., Jr., Brooks-Gunn, J., & Morgan, P. (1987). *Adolescent mothers in later life*. New York: Cambridge University Press.
- Garbarino, J. (1981). An ecological approach to child maltreatment. In L. Pelton (Ed.), *The social context of child abuse and neglect*. New York: Human Sciences Press.
- Garbarino, J. A. (1976). A preliminary study of some ecological correlates of child abuse: Impact of socioeconomic stress on mothers. *Child Development*, *47*, 178-185.
- Goldberg, S. (1977). Infant development and mother-infant interaction in urban Zambia. In P. H. Leiderman, S. R. Tulkin, & A. Rosenfeld (Eds.), *Culture and Infancy: Variation in the human experience*. New York: Academic Press.
- Goldberg, S., & Divitto, B. (1983). *Born too soon*. San Francisco: Freeman.
- Gottfried, A. D., Gottfried, A. W., Bathurst, K., & Killian, C. (1999). Maternal and dual-earner employment: Family environment, adaptations, and the developmental impingement perspective. In M. E. Lamb (Ed.), *Parenting and child development in "nontraditional" families* (4th ed., pp. 15-37). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Gottfried, A. W., & Gottfried, A. E. (1984). Home environment and early cognitive development in young children of middle socioeconomic status families. In A. W. Gottfried (Ed.), *Home environment and early cognitive development: Longitudinal research* (pp. 57-115). Orlando, FL: Academic Press.
- Gottlieb, B. H. (1980). Social networks, social support, and child maltreatment. In J. Garbarino & S. H. Stocking (Eds.), *Support families and protecting children*. San Francisco: Jossey-Bass
- Grossman, K. E., & Grossman, K. (1991). Attachment quality as an organizer of an emotional and behavioral responses in longitudinal perspective. In C. M. Parke, J. Stevenson-Hinde, & P. Marris (Eds.), *Attachment across the life cycle* (pp. 93-114). London: Tavistock/Routledge.
- Halpern, R. (1990). Poverty and early childhood parenting: Toward a framework for intervention. *American Journal of Orthopsychiatry*, *6*, 6-18.

- Hartup, W. (1989). Social relationships and their developmental significance. *American Psychologist*, *44*, 120-126.
- Harvey, E. (1999). Short term and long term effects of early parental employment on children of the national longitudinal survey of youth. *Developmental Psychology*, *35*, 445-459.
- Hess, R. D., & Shipman, V. C. (1965). Early experience and the socialization of cognitive modes in children. *Child Development*, *36*, 860-886.
- Hess, R. D., & Shipman, V. C. (1967). Cognitive elements in maternal behavior. In J. P. Hill (Ed.), *Minnesota Symposia on Child Psychology*, *1*, 58-81.
- Hess, R. D., & Shipman, V. C. (1968). Maternal influences upon early training: The cognitive environments of urban preschool children. In R. D. Hess & R. M. Bear (Eds.). *Early education*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hess, R. D., Shipman, V. C., Brophy, J. E., & Bear, R. M. (1968). *The Cognitive environments of urban preschool children*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hetherington, E. M. (1988). Parents, children, and siblings six years after divorce. In R. Hinde and J. Stevenson-Hinde (Eds.). *Relations between relationships within families*. Oxford, Eng.: Oxford University Press.
- Hock, E., & Demeis, D. (1990). Depression in mother of infants: The role of maternal employment. *Developmental Psychology*, *26*, 285-291.
- Hoff-Ginsberg, E. (1986). Function and structure in maternal speech: Their relation to the child's development of syntax. *Developmental Psychology*, *22*, 155-163.
- Hoffman, L. (1989). Effects of maternal employment in the 2-parent family. *American Psychologist*, *44*, 283-292.
- Hoffman, M. (1963). Child rearing practices and moral development: Generation from empirical research. *Child Development*, *34*, 295-318.
- Isabella, R. A., & Belsky, J. (1991). Interactional synchrony and the origins of infant-mother attachment: A replication study. *Child Development*, *62*, 373-384.
- Isabella, R. A., Belsky, J., & von Eye, A. (1989). Origin of infant-mother attachment: An examination of interactional synchrony during the infant 1st year. *Developmental Psychology*, *25*, 12-21.
- Jennings, K. D., & Connors, R. E. (1989). Mother's interactional style and children's competence at 3 years. *International Journal of Behavioral Development*, *12*, 155-175.

- Kaye, K. (1982). *The mental and social life of babies*. Chicago: University of Chicago Press.
- Kaye, K., & Fogel, A. (1980). The temporal structure of face-to-face communication between mothers and infants. *Developmental Psychology, 16*, 454-464.
- Kohn, M. (1979). The effect of social class on parental values and practices. In D. Reiss & H. A. Hoffman (Eds.), *The American family: Dying or developing*. New York: Plenum Press.
- Lamb, M. E. (1981a). Developing trust and perceived effectance in infancy. In L. P. Lipsitt (Ed.), *Advance in infancy research* (Vol.1). Norwood, NJ: Ablex.
- Lamb, M. E., & Easterbrooks, M. A. (1981). Individual differences in parental sensitivity: Origins, components, and consequences. In M. E. Lamb & L. R. Sherrod (Eds.), *Infant social cognition*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Laosa, L. M. (1982). Families as facilitators of children's intellectual development at 3 years of age: Casual analysis. In L. M. Laosa & I. M. Siegel (Eds.), *Families as learning environments for children* (pp. 1-46). New York: Plenum Press.
- Levitt, M. J., Weber, R. A., & Clark, M. C. (1986). Social network relationships as sources of maternal support and well-being. *Developmental Psychology, 22*, 310-316.
- Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development, 50* (1-2, Serial No. 209).
- Margolis, L. (1982). Help wanted. *Pediatrics, 69*, 816-818.
- McLoyd, V. (1990). The impact of economic hardship on black family and children: Psychological distress, parenting, and sociomotional development. *Child Development, 61*, 311-346.
- National Council of Organizations for Children and Youth. (1976). *America's children 1976: A bicentennial assessment*. Washington, DC: Author.
- Newberger, C., Melnicoe, L., & Newberger, E. (1986). The American family in crisis: Implications for children. *Current Problem in Pediatrics, 16*, 674-721.
- Norton, A. J., & Glick, P. C. (1986). One parent families: A social and economic profile. *Family Relation, 35*, 9-18.
- Nugent, K., & Brazelton, T. B. (1989). Preventive intervention with infant and family: The NBAS model. *Infant Mental Health Journal, 10*, 84-99.

- Olson, S. L., Bayles, K., & Bates, J. E. (1986). Mother-child interaction and children's speech progress: A longitudinal study of the 1st two years. *Merrill-Palmer Quarterly*, *32*, 1-20.
- Parke, R., & Sterns, P. (1983). Father and child rearing: A historical analysis. In J. Modell, G. Elder, Jr., & R. Parke (Eds.), *Child development and history: An interdisciplinary dialogue*.
- Parke, R. D., & Tinsley, B. R. (1987). Family interaction in infancy. In J. D. Osofsky (Ed.), *Handbook of infant development* (2nd ed.). New York: Wiley.
- Patterson, C. J., Cohn, D. A., & Kao, B. T. (1989). Maternal warmth as a protective factor against risks associated with peer rejection among children. *Developmental Psychology*, *1*, 21-38.
- Patterson, G. R. (1986). Performance models for antisocial boys. *American Psychologist*, *41*, 432-444.
- Patterson, G. R., & Dishion, T. J. (1988). A mechanism for transmitting the antisocial trait across generation. In R. Hinde & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *Relation between relationships within families*. Oxford, Eng.: Oxford University Press.
- Pearson, J. L., Hunter, A. G., Ensminger, M. E., & Kellam, S. G. (1990). Black grandmothers in multigenerational household: Diversity in family structure and parenting involvement in the woodlawn community. *Child Development*, *61*, 434-442.
- Pianta, R., Egeland, B., & Sroufe, L. A. (1990). Maternal stress and children's development: Prediction of school outcomes and identification of protective factor. In J. Rolf, A. Masten, D. Cicchetti, K. Neuchterlein, & S. Weintraub (Eds.), *Risk and protective factors in the development of psychology*. New York: Cambridge University Press.
- Pistrang, N. (1984). Women's work involvement and experience of new motherhood. *Journal Marriage and the Family*, 433-446.
- Quinton, D., Rutter, M., & Liddle, C. (1984). Institutional rearing, parenting difficulties, and marital support. *Psychological Medicine*, *14*, 107-124.
- Radke-Yarrow, M., Richters, J., & Wilson, W. E. (1988). Child development in a network relationship. In R. Hinde & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *Relations between relationships within families*. Oxford, Eng.: Oxford University Press.
- Ragozin, A. S., Bashan, R. B., Crnic, K. A., Greenberg, M. T., & Robinson, N. M. (1982). Effects of maternal age on parenting role. *Developmental Psychology*, *18*, 627-634.

- Rutter, M. (1988). Functions and consequences of relationships: Some psychopathological considerations. In R. Hinde & J. Stevenson-Hinde (Eds.), *Towards understanding families*. Oxford, Eng.: Oxford University Press.
- Salzinger, S., Kaplans, S., & Artemyeff, C. (1983). Mothers' personal social networks and child maltreatment, *Journal of Abnormal Psychology, 92*, 68-76.
- Sander, L. W. (1962). Issues in early mother-child interaction. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry, 1*, 141-166.
- Sawin, D., & Parke, R. (1979). Fathers' affectionate stimulation and caregiving behaviors with newborn infants. *Family Coordinator, 28*, 509-513.
- Schaffer, H. R. (1984). *The child's entry into a social world*. New York: Academic Press.
- Schaffer, H. R., & Crook, C. K. (1979). Maternal control techniques in a directed play situation. *Child Development, 50*, 989-996.
- Stern, D. N., Speiker, S., & Mackain, K. (1982). Intonation contours as signals in maternal speech to pre-linguistic infants. *Developmental Psychology, 18*, 727-735.
- Stevens, J. H. (1984). Black grand-mothers' & black adolescent mothers' knowledge about parenting. *Developmental Psychology, 20*, 1017-1025.
- Stevens, J. H. (1988). Social support, locus of control, and parenting in three low-income groups of mothers: Black teenagers, black adults, and white adults. *Child Development, 59*, 635-642.
- Steward, D., & Steward, M. (1973). The observation of Anglo-Mexican and Chinese-American mothers teaching their young sons. *Child Development, 44*, 329-337.
- Symons, D. K. (1998). Post partum employment patterns, family-based care arrangements, and mother-infant relationship at age 2. *Canadian Journal of Behavioral Science, 30*, 121-131.
- Tomasello, M., & Farrar, M. J. (1986). Joint attention and early language. *Child Development, 57*, 1454-1463.
- Thomas, A., & Chess, S. (1982). Infant bonding: Mystique and reality. *American Journal of Orthopsychiatry, 52*, 213-222.
- Tronick, E. Z. (1989). Emotion and emotional communication in infant. *American Psychologist, 44*, 112-119.
- Veroff, J., Douvan, E., & Kulka, R. (1981). *The inner Americans: A self-portrait from 1957 to 1976*. New York: Basic Books.

- Vibbert, M., & Bornstein, M. H. (1989). Specific associations between domains of mother-child interaction and toddler referential language and pretense play. *Infant Behavior and Development, 12*, 163-184.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wallace, I. F., Roberts, J. E., Lodder, D. E., & Porter, F. (1998). Interactions of African-American infants and their mothers. *Journal of Speech, Language, & Hearing Research, 98*, 900-913.
- Weinraub, M., & Wolf, B. M. (1983). Effects of stress and social supports on mother-child interactions in single and 2 parent families. *Child Development, 54*, 1297-1311.
- Werner, E., & Smith, R. S., (1989). *Vulnerable but invisible: A longitudinal study of resilient children and youth*. New York: Adam, Bannister & Cox.
- Widmayer, S. M., & Field, T. M. (1981). Effect of Brazelton demonstrations for mother on development of preterm infants. *Pediatric, 67*, 711-714.
- Yale Bush Center Infant Care Leave Project. (1965). *Faces on parents in the workforce and infant care*. New Haven: Author.
- Yarrow, M. R., Scott, P., de Leeuw, L., & Heining, C. (1962). Childrearing in families of working and nonworking mother. *Sociometry, 25*, 122-140.
- Zahn-Waxler, C., Cummings, E. M., McKnew, D. H., Jr., & Radke-Yarrow, M. (1984). Altruism, aggression, and social interaction of young children with a manic-depressive parent. *Child Development, 55*, 112-122.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
งานสำหรับมารดาที่ใช้สอนทารก
สำหรับทารกอายุประมาณ 7 - 18 เดือน

งาน	อายุเฉลี่ยที่ทารก สามารถทำงานได้สำเร็จ	ช่วงอายุที่ทารกสามารถ ทำงานได้สำเร็จ
<p><u>การหยิบของชิ้นเล็ก ๆ โดยใช้นิ้วมือ</u> นำของชิ้นเล็ก ๆ ซึ่งสามารถทานได้และละลายได้ ง่ายให้แก่มารดา เช่น ซีเรียล และบอกกับมารดา ว่า "ให้คุณสอนบุตรให้หยิบของชิ้นเล็ก ๆ นี้ โดยใช้ ใช้นิ้วมือ" ต้องบอกกับมารดาว่า ของที่ให้มารดา ใช้สอนทารกนี้สามารถรับประทานได้</p>	7.4	6 - 10
<p><u>การสั่นกระดิ่งด้วยความตั้งใจ</u> วางกระดิ่งบนพื้นเรียบหน้ามารดาและบอกมารดา ว่า "ให้คุณช่วยสอนบุตรสั่นกระดิ่งโดยจับกระดิ่ง ตรงที่จับ"</p>	7.8	5 - 13
<p><u>การหาของเล่น</u> วางของเล่นชิ้นเล็ก ๆ เช่น รถของเล่นคันเล็ก ๆ ไว้ หน้ามารดาและบุตร ปิดของเล่นนั้นด้วยผ้าและ บอกมารดาว่า "ให้คุณช่วยสอนบุตรของคุณหา ของเล่นภายใต้ผ้าคลุม" (ส่งของเล่นและผ้าคลุมให้ มารดาเพื่อสอนทารก)</p>	8.1	6 - 12
<p><u>การหาก้อนไม้ทรงลูกบาศก์ภายใต้ด้วยมีหูจับ</u> ส่งด้วยมีหูและก้อนไม้ทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ให้ มารดาและบอกมารดาว่า "ให้คุณปิดก้อนไม้ นี้ด้วยด้วยขณะที่บุตรกำลังมองอยู่ และให้คุณช่วย สอนบุตรของคุณ หาก้อนไม้โดยเปิดด้วยออกมา"</p>	9.0	6 - 14
<p><u>การใส่ก้อนไม้ทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 1 ก้อน ลงใน ถ้วย</u> ส่งถ้วยและก้อนไม้ให้แก่มารดาและบอกมารดาว่า "นี่คือถ้วยและก้อนไม้ รบกวนให้คุณช่วยสอน บุตรของคุณใส่ก้อนไม้ลงในถ้วย"</p>	9.4	6 - 13

งาน	อายุเฉลี่ยที่ทารกสามารถทำงานได้สำเร็จ	ช่วงอายุที่ทารกสามารถทำงานได้สำเร็จ
<p><u>การปรบมือ</u></p> <p>“ให้คุณช่วยสอนบุตรของคุณปรบมือ โดยมือทั้งสองปรบกันอยู่ระหว่างอก” (สามารถสาธิตให้บุตรดูได้)</p>	9.7	7 - 15
<p><u>การใส่ก้อนไม้ทรงลูกบาศก์อย่างน้อย 3 ก้อนลงในถ้วย</u></p> <p>ส่งถ้วยและก้อนไม้ 8 ก้อนให้แก่มารดา และบอกมารดาว่า “นี่คือถ้วยและก้อนไม้ให้คุณช่วยสอนบุตรใส่ก้อนไม้ 3 ก้อนลงในถ้วยนี้”</p>	11.8	9 - 18
<p><u>การเปิดหนังสือ</u></p> <p>ส่งหนังสือสำหรับเด็กให้มารดาและบอกว่า “ให้คุณช่วยสอนบุตรของคุณเปิดหนังสือด้วยตนเอง”</p>	12	8 - 18
<p><u>การสร้างหอคอยโดยใช้ก้อนไม้ทรงลูกบาศก์ 2 ก้อน</u></p> <p>ส่งก้อนไม้ 8 ก้อนให้แก่มารดาและบอกว่า “ให้คุณช่วยสอนบุตรของคุณต่อก้อนไม้ 2 ก้อน โดยวางก้อนหนึ่งลงบนอีกก้อนหนึ่ง”</p>	13.8	10 - 19
<p><u>การปิดกล่องฝาทรงกระบอก</u></p> <p>ส่งกล่องทรงกระบอกซึ่งมีฝาปิดให้แก่มารดา เปิดฝาของกล่องนั้นออกและบอกมารดาว่า “นี่คือกล่องทรงกระบอกให้คุณช่วยสอนบุตรปิดกล่องนี้”</p>	14.6	10 - 20
<p><u>การสร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ทรงลูกบาศก์ 3 ก้อน</u></p> <p>ส่งก้อนไม้ 8 ก้อนให้แก่มารดาและบอกว่า “ให้คุณช่วยสอนบุตรของคุณต่อก้อนไม้ 3 ก้อน โดยวางซ้อนกันทีละก้อน”</p>	16.7	13 - 21
<p><u>การสอนให้ขีดเขียนโดยใช้สีเทียน</u></p> <p>วางกระดาษขนาด 8.5" x 11" และสีเทียนไว้หน้ามารดาและบุตรบอกมารดาว่า “ให้คุณช่วยสอนลูกของคุณขีดกากบาทลงบนกระดาษโดยใช้สีเทียน”</p>	17.8	13 - 26

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนทารก

1. สีเทียน 1 กล่อง
2. ของเล่นชิ้นเล็ก ๆ ขนาดยาว 3.5" สูง 1.5" 1 ชิ้น
3. กระจกโลหะ มีหูจับยาว 1.5" (ความสูงทั้งหมดของกระจก คือ 4") 1 ชิ้น
4. ถ้วยพลาสติก (สีขาว) มีหูจับ 1 ใบ
5. ผ้าขาว 1 ผืน ขนาด 16 ตารางนิ้ว
6. หนังสือสำหรับเด็กซึ่งห่อปกพลาสติก ขนาด 8" x 8" 1 เล่ม
7. ก้อนไม้ทรงลูกบาศก์ ขนาด 1" x 1" x 1" 9 ก้อน
8. กล่องทรงกระบอกมีฝาจ่ายต่อการปิด - เปิด 1 กล่อง
9. ของชิ้นเล็ก ๆ ที่สามารถกินได้ เช่น ซีเรียล 1 ชิ้น
10. กระดาษขาว ขนาด 8.5" x 11"

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์มารดา

1. ชื่อ / นามสกุล.....
2. อายุ.....
3. สังกัดแผนก.....
4. การศึกษา.....
5. สถานภาพสมรส.....
6. รายได้.....
7. ประวัติสุขภาพทั่วไป และหลังคลอด.....
8. บุคลิกภาพทั่วไป.....
9. ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว / ขยาย).....
10. เวลาในการเลี้ยงดูทารก (โดยเฉลี่ย ชั่วโมง / วัน, ชั่วโมง / สัปดาห์).....
11. เวลาในการทำงาน (โดยเฉลี่ย ชั่วโมง / วัน, ชั่วโมง / สัปดาห์).....
12. กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเลี้ยงดูทารก.....
13. ผู้เลี้ยงดูทารกเป็นประจำในช่วงเวลาที่มารดาออกไปทำงาน.....
14. อายุ / การศึกษาของผู้เลี้ยงดูทารก.....
15. สัมพันธภาพในชีวิตสมรส.....
16. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว.....

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือ

วันที่.....

เรียน ผู้จัดการแผนก.....

เรื่อง ขอรายชื่อพนักงานที่ลาออกระหว่างวันที่.....ถึงวันที่.....

เนื่องด้วย น.ส. วีรภรณ์ เจริญพักตร์ เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน สังกัดแผนก QV บริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน กำลังทำการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความประสงค์จะขอรายชื่อพนักงานที่ลาออกระหว่างวันที่.....ถึงวันที่..... เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปฏิสัมพันธ์ของมารคากับทารก : การศึกษาเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาที่มีหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่มีหน้าที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

น.ส. วีรภรณ์ เจริญพักตร์

นิสิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. พรรณระพี สุทธิวรรณ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษา คณะจิตวิทยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ. ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย

(.....)

คณบดี คณะจิตวิทยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

Consent form

ข้าพเจ้า น.ศ. วีรภรณ์ เจริญพักตร์ เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ของบริษัท การบินไทย จำกัด มหาชน ขณะนี้ทำการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความประสงค์จะขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก : การศึกษาเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาที่มีหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่มีหน้าที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน

อนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ จะมีการวิเคราะห์ผลเป็นไปในภาพรวม มิได้นำมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จะขอเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น

น.ศ. วีรภรณ์ เจริญพักตร์

ผู้ทำการวิจัย

ข้าพเจ้า นาง.....นามสกุล.....ผู้ปกครองของ
ค.ช./ค.ญ.....นามสกุล.....มีความยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ลงชื่อ.....

วันที่ (____/____/____)

ภาคผนวก จ
การเปรียบเทียบคะแนนปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อ
ทารกเป็นรายข้อ และการอภิปรายผล

ผลการทดสอบค่า Chi-Square ของคะแนนปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารกเป็นรายข้อ ทั้ง 50 ข้อ ระหว่างมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน

	Maternal interaction with infants ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก	ผลการทดสอบค่า Chi-Square
I	<u>Sensitivity to cues</u>	
1	Parent positions child so child is safely supported.	1.02
2	Parent positions child so that child can reach and manipulate materials.	- ^b
3	Parent gets the child's attention before beginning the task, at the outset of the teaching interaction.	1.02
4	In nearly all cases parent gives instructions only when the child is attentive. (90%)	- ^b
5	Parent allows child to explore the task materials for at least 5 seconds before giving the first task related instruction.	0.27
6	Parent positions child so that it is possible for them to have eye-to-eye contact with one another during the teaching episode.	1.02
7	Parent pauses when child initiates behaviors during the teaching episode.	1.02
8	Parent praises child's successes or partial successes.	2.44
9	Parent asks for no more than three performances when child is successful at completing the task.	- ^b
10	Parent changes position of child and /or materials after unsuccessful attempt by the child to do the task.	0.00
11	Parent does not physically force the child to complete the task.	- ^b

	Maternal interaction with infants ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก	ผลการทดสอบค่า Chi-Square
II	<u>Response to distress: (indicate whether distress occurred or not)</u>	
12	Stops the teaching episode.	- ^b
13	Makes positive, sympathetic, or soothing verbalization.	- ^b
14	Changes voice volume to softer or higher pitch (does not yell).	- ^b
15	Rearranges the child's position and/or task materials.	- ^b
16	Makes soothing non-verbal response, e.g. pat, touch, rock, caress, kiss.	- ^b
17	Diverts child's attention by playing games, introduces new toy.	- ^b
18	Does not make negative comments to the child.	- ^b
19	Does not yell at the child.	- ^b
20	Does not use abrupt movements or rough handling.	- ^b
21	Does not slap, hit or spank.	- ^b
22	Does not make negative comments to home visitor about the child.	- ^b
III	<u>Social - emotional growth fostering</u>	
23	Parent's body posture is relaxed during the teaching episode (at least half the time).	- ^b
24	Parent is in the face-to-face position with the child during the teaching interaction (at least half the time).	- ^b
25	Parent laughs or smiles at child during the teaching.	1.02
26	Parent gently pats, caresses, strokes, hugs, or kisses child during episode.	0.28
27	Parent smiles, or touches child within 5 seconds when child smiles or vocalizes.	3.75*
28	Parent praises child's efforts or behaviors broadly (in general) at least once during the episode.	4.27*
29	Parent makes constructive or encouraging statement to the child during the teaching interaction.	- ^b

	Maternal interaction with infants ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก	ผลการทดสอบค่า Chi-Square
30	Parent does not vocalize to the child at the same time the child is vocalizing.	5.46*
31	Parent does not make general negative or uncomplimentary remarks about the child.	- ^b
32	Parent does not yell at the child during the episode.	- ^b
33	Parent does not make critical, negative comments about the child's task performance.	- ^b
IV	<u>Cognitive growth fostering</u>	
34	Parent provides an immediate environment which is free from distractions from animate sources (sibs, pets, etc.).	3.16
35	Parent focuses attention and child's attention on the task during most of the teaching (60% of the time).	- ^b
36	After parent gives instructions, at least 5 seconds is allowed for the child to attempt the task before parent intervenes.	- ^b
37	Parent allows non-task manipulation of the task materials after the original presentation.	- ^b
38	Parent describes perceptual qualities of the task materials to the child.	9.64*
39	Parent uses at least two different sentences or phrases to describe the task to the child.	1.02
40	Parent uses explanatory verbal style more than imperative style in teaching the child.	11.28*
41	Parent's directions are stated in clear, unambiguous language (i.e. ambiguous = "turn," "reach;" unambiguous = "turn the knob toward me.")	0.00
42	Parent uses both verbal description and modeling simultaneously in teaching any part of the task.	1.02
43	Parent encourages and/or allows the child to perform the task before intruding in on the use of task material.	- ^b
44	Parent verbally praises child after child has performed better or more successfully than the last attempt.	1.11

	Maternal interaction with infants ปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก	ผลการทดสอบค่า Chi-Square
45	Parent smiles and/or nods after child performs better or more successfully than the last attempt.	0.00
46	Parent responds to the child's vocalizations with verbal response.	1.49
47	Parent uses both verbal and nonverbal instructions in teaching the child.	- ^b
48	Parent uses teaching loops in instructing child (75% of the time).	1.02
49	Parent signals completion of task to child verbally or nonverbally.	0.32
50	Parent spends not more than 5 minutes and not less than one minute in teaching the child the task.	- ^b

* $P < .05$

-^b = ค่า Chi-Square ไม่สามารถคำนวณได้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเลือกคำตอบเฉพาะด้านเดียว

เมื่อจำแนกคะแนนของปฏิสัมพันธ์ในแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่า คะแนนในเรื่องการเสริมสร้างพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารก ของมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินสูงกว่ามารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และจากการประเมินคะแนนปฏิสัมพันธ์รายข้อ ทั้ง 50 ข้อ ระหว่างมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินโดย Chi-Square พบว่าส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างกัน จะแตกต่างก็เพียงบางข้อ คือ ข้อที่ 27 ข้อที่ 28 ข้อที่ 30 ข้อที่ 38 และข้อที่ 40 ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ข้อที่ 27 Parent smiles, or touches child within 5 seconds when child smiles or vocalizes.
(มารดายิ้มหรือสัมผัสบุตรภายใน 5 วินาที หลังจากบุตรยิ้มหรือทำเสียงในลำคอ)

กลุ่มของมารดา	มารดาที่ไม่ได้คะแนน (คน)	มารดาที่ได้คะแนน (คน)	ค่าChi-Square
มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	9	21	3.75*
มารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน	3	27	

* $P < .05$

ข้อที่ 28 Parent praises child's efforts or behaviors broadly (in general) at least once during the episode. (มารดาชื่นชมบุตรในเรื่องทั่ว ๆ)

กลุ่มของมารดา	มารดาที่ไม่ได้คะแนน (คน)	มารดาที่ได้คะแนน (คน)	ค่าChi-Square
มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	10	20	4.27*
มารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน	18	12	

* $P < .05$

ข้อที่ 30 Parent does not vocalize to the child at the same time the child is vocalizing. (มารดา
ต้องไม่พูดขณะที่บุตรพูดหรือทำเสียงในลำคอ)

กลุ่มของมารดา	มารดาที่ไม่ได้ คะแนน (คน)	มารดาที่ได้คะแนน (คน)	ค่าChi-Square
มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	5	25	5.46*
มารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน	0	30	

* $P < .05$

ข้อที่ 38 Parent describes perceptual qualities of the task materials to the child. (มารดาอธิบาย
รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้)

กลุ่มของมารดา	มารดาที่ไม่ได้ คะแนน (คน)	มารดาที่ได้คะแนน (คน)	ค่าChi-Square
มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	8	22	9.64*
มารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน	20	10	

* $P < .05$

ข้อที่ 40 Parent uses explanatory verbal style more than imperative style in teaching the child.
(ในการสอนบุตรนั้น มารดาใช้ลักษณะการอธิบายรายละเอียด)

กลุ่มของมารดา	มารดาที่ไม่ได้ คะแนน (คน)	มารดาที่ได้คะแนน (คน)	ค่าChi-Square
มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	8	22	11.28*
มารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน	21	9	

* $P < .05$

สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในการประเมินปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารก โดยแบบ
วัด NCATS (Barnard, 1978) ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ผู้วิจัยและผู้ร่วมประเมิน โดย
ได้ค่าสหสัมพันธ์ร่วม 0.98

การอภิปรายผล

เมื่อแยกจำแนกศึกษาปฏิสัมพันธ์ที่มารดาแสดงต่อทารกทีละประเภท ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่

1. ความไวของมารดาในการรับรู้สัญญาณของทารก (Sensitive to cues)
2. การตอบสนองของมารดาต่อความเครียดของทารก (Response to distress)
3. การสร้างเสริมพัฒนาการทางสังคม - อารมณ์ให้แก่ทารก (Social - Emotional growth fostering)
4. การสร้างเสริมพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารก (Cognitive growth fostering)

พบว่าปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารก (Cognitive growth fostering) ระหว่างมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินนั้น *แตกต่างกัน* อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (จากตารางที่ 5 หน้า 44)

การสร้างเสริมพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารกนั้น เป็นความสามารถของมารดาในการจัดการกับสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมของทารกได้อย่างเหมาะสม มารดาต้องเข้าใจว่า ความรู้ ความสามารถของทารกแต่ละวัยนั้นแตกต่างกัน (Barnard, 1978) มารดาต้องทราบว่าทารกมีความต้องการอย่างไร มีความสามารถทางพุทธิปัญญาระดับไหน และตนจะจัดการตอบสนองต่อความต้องการนั้นให้เหมาะสมได้อย่างไร และเพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารกนั้น มารดาควรจะทำหน้าที่ยากเกินกว่าความสามารถของทารกเล็กน้อย เพื่อให้ทารกพยายามหาวิธีที่จะทำงาน ได้เสร็จสมบูรณ์ และมีการปรับความยากและความท้าทายของงานเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง

การสอนของมารดาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของทารก รวมถึงการจัดวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม เช่น การสอนนับ การให้เล่นต่อภาพ มีความสัมพันธ์กับสถานะทางพุทธิปัญญา (Carew, 1980) รวมถึงมีผลต่อพัฒนาการทางภาษาของทารก การสอนในทุกรูปแบบของมารดาจะกระตุ้นให้ทารกเกิดการใช้ภาษา การพูด การอ่าน นอกจากนี้การถามคำถามต่าง ๆ ของมารดาขณะมีปฏิสัมพันธ์กับทารก ล้วนมีผลต่อทักษะทางพุทธิปัญญา ทักษะทางภาษาและความพร้อมก่อนการเข้าเรียนของทารกทั้งสิ้น

จากการวิจัยนี้ พบว่ามารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน มีคะแนนปฏิสัมพันธ์เฉลี่ยใน ส่วนนี้สูงกว่ามารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปฏิสัมพันธ์ ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมพัฒนาการทางพุทธิปัญญาให้แก่ทารกนั้น เมื่อแยกพิจารณาเป็นข้อย่อย 17 ข้อ จะพบว่ามี 2 ข้อ ที่มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ได้คะแนนสูงกว่ามารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดิน อย่างมีนัยสำคัญ คือ

ข้อที่ 38 Parent describes perceptual qualities of the task materials to the child (มารดา มีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนทารก)

ข้อที่ 40 Parent uses explanatory verbal style more than imperative style in teaching the child (มารดาจะใช้การอธิบายรายละเอียดในการสอนทารก)

ทั้ง 2 ข้อเป็นเรื่องของการให้รายละเอียดและการอธิบายในขณะที่มารดามีปฏิสัมพันธ์กับทารก ทั้งสิ้น มารดาจะมีการให้รายละเอียดหรือการอธิบายข้อมูลมากขึ้นเท่าใด ทารกก็มีโอกาสได้รับการฝึกฝนความจำ การรวบรวม การเก็บข้อมูล การคิดวิเคราะห์ในระดับต้นมากขึ้น และส่งผลให้สามารถเข้าใจข้อมูลที่มารดาส่งออกมาเพิ่มขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้มารดาควรใช้คำพูดเป็นประโยชน์ที่ยาวมีใจความสมบูรณ์ มีการอธิบายว่าทารกจะต้องทำอะไร จะมีอะไรเกิดขึ้นในขณะนี้และต่อไป มีการศึกษาพบว่ามารดาที่มีการสอนแบบอธิบายมีการให้รายละเอียด มีการให้ข้อมูลที่ชัดเจนนั้น จะมีบุตรที่มีทักษะทางพุทธิปัญญาสูง และมีปัญหาในการเรียนน้อย (Barnard, 1978)

นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถทางพุทธิปัญญาของทารกนั้น ไม่เกี่ยวกับระดับชั้นทางสังคมของมารดาคือ ไม่ว่ามารดาจะอยู่ในชนชั้นใดของสังคม หากมารดา มีการสอนแบบอธิบายรายละเอียด มีการให้ข้อมูลที่ชัดเจน ก็จะส่งผลทางบวกต่อทารกในเวลาต่อมา หรือแม้ทารกไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากมารดาโดยตรง หากแต่ผู้เลี้ยงดูทารกมีความรู้ ความสามารถในการเลี้ยงดู และการอบรมสั่งสอน ให้ข้อมูลและรายละเอียดที่ชัดเจน ทารกจะสามารถมีพัฒนาการทางพุทธิปัญญาที่ดีได้ (Barnard, 1978)

เรื่องของการให้รายละเอียดและการอธิบาย การที่คะแนนปฏิสัมพันธ์ของมารดาทั้ง 2 กลุ่มต่างกัน ก็อาจเนื่องมาจากลักษณะของตัวมารดาเอง หรือลักษณะของอาชีพ โดยส่วนมากลักษณะอาชีพของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้น เป็นอาชีพที่ต้องพบปะผู้คนมากมาย ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมงาน หรือผู้โดยสารที่ใช้บริการสายการบิน ซึ่งจะแตกต่างกันในทุกเที่ยวบิน ผู้ที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินจึงต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต่อเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสร้างความคุ้นเคยในการที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้ชีวิตร่วมกัน ทั้งในขณะที่ปฏิบัติงานหรือในต่างแดน และการพูดคุยกับผู้โดยสาร ก็ต้องมีลักษณะการสื่อสารเพื่อให้เกิดความอบอุ่นและความเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้โดยสารเกิดความประทับใจ อยากใช้บริการของสายการบินต่อไป

การที่คนเราต้องมีการพูดคุยกัน อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของมนุษย์ ที่ไม่สามารถอยู่เพียงลำพังได้ ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา และการที่จะสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อผู้อื่น นอกจากจะต้อง แสดงลักษณะท่าทางที่บ่งบอกถึงความเป็นมิตรแล้ว การพูดจาโอภาปราศรัยก็เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งจะช่วยประสานสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้น การที่จะทำให้บุคคลที่มาจากที่ต่างกัน สังคมต่างกัน เข้าใจในตัวเรา รวมทั้งการที่เราจะต้องพยายามเข้าใจในตัวเขา ต้องอาศัยการสื่อสาร

ทั้งภาษาท่าทางและภาษาพูด สำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีความคุ้นเคยกัน การพูดอธิบาย การให้รายละเอียด จึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสื่อให้เกิดการเข้าใจซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้เองอาจเป็นเหตุให้มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเป็นคนช่างพูด ช่างอธิบายและมีการให้รายละเอียด

ส่วนปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่แสดงต่อทารกในเรื่อง ความสามารถของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม - อารมณ์ ให้แก่ทารกซึ่งเป็น ประเภทที่ 3 ของแบบทดสอบ NCATS นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว มารดาทั้ง 2 กลุ่ม *ไม่มีความแตกต่างกัน* ในส่วนนี้ แต่เมื่อแยกพิจารณาข้อย่อย 11 ข้อ จะพบว่ามี 3 ข้อ ที่มารดาทั้ง 2 กลุ่ม *มีความแตกต่างกัน* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินมีคะแนนปฏิสัมพันธ์สูงกว่ามารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินในข้อที่ 28 และพนักงานภาคพื้นดินมีคะแนนสูงกว่าในข้อที่ 27 และ 30

ข้อที่ 28 Parent praises child's efforts or behaviors broadly (in general) at least once during the episode (มารดาชื่นชมบุตรในเรื่องทั่ว ๆ ไป)

การประเมินพฤติกรรมในข้อนี้เป็นการพิจารณา คำพูดหรือลักษณะของมารดาที่แสดงต่อบุตรหรือทารกในทางบวก โดยคำพูดที่แสดงถึงการชื่นชมในตัวทารก ไม่เฉพาะแต่เพียงชื่นชมความสามารถของทารกในการทำงานเท่านั้น แต่เป็นการชื่นชมทารกในเรื่องทั่ว ๆ ไป รวมทั้งคำพูดที่แสดงถึงความรู้สึกดี ๆ ที่มีต่อทารก คำพูดของมารดาที่แสดงต่อทารกสามารถสื่อให้เห็นถึงความคิด หรือทัศนคติที่มีต่อทารก มีการศึกษาวิจัยพบว่า มารดาที่ชื่นชมบุตรและให้วงจรการสอนที่สมบูรณ์นั้น จะไม่ให้ข้อมูลที่ซ้ำ ๆ มักมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล และปรับปรุงการให้ข้อมูลอยู่เสมอ (Steward & Steward, 1973)

ในข้อนี้มารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน แตกต่างจากมารดาที่เป็นพนักงานภาคพื้นดินนั้น อาจเนื่องมาจากลักษณะของตัวมารดาเอง การชื่นชมเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ทารกวิธีหนึ่ง ทำให้ทารกทราบว่า สิ่งที่คุณทำหรือแสดงไปแล้วเป็นสิ่งที่ควรทำต่อไป การชื่นชมในเรื่องทั่ว ๆ ไปนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่ดีต่อทารก แต่ก็ไม่จำเป็นเสมอไปว่ามารดาที่ไม่ชื่นชมทารกนั้น จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อทารก การที่มารดาไม่ชื่นชมนั้นอาจเป็นเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษ หรือบางคนชื่นชมแต่ก็ไม่ได้แสดงออก บางคนอยากชื่นชมแต่อาจจะรู้สึกกระดากอาย เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับผู้วิจัย สิ่งเหล่านี้ก็เป็นลักษณะของมารดาแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน

นอกจากนี้ลักษณะของอาชีพก็ทำให้ลักษณะของมารดาแตกต่างกัน เพราะโดยอาชีพแล้ว นอกจากพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินส่วนมากมักเป็นคนช่างพูด ช่างเจรจา ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น เนื่องจากต้องพบกับเพื่อนร่วมงาน และผู้โดยสารที่เปลี่ยนไปตลอดทุกเที่ยวบิน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินกับเพื่อนร่วมงานและผู้โดยสารจึงไม่ใช่สัมพันธ์ภาพที่ยาวนานนัก เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีที่สุดในสัมพันธ์ภาพอันไม่ยาวนานนี้ การชื่นชมก็เป็นกลไกหนึ่งซึ่งทำ

ให้เกิดสัมพันธภาพอันดีและความรู้สึกดี ๆ แต่การชื่นชมนั้นเราควรชื่นชมในส่วนที่ดีของบุคคล ไม่ใช่ชมไปเสียทุกอย่างทุกอย่าง เพราะการชมในสิ่งที่ไม่ดีนั้น ตัวผู้รับฟังมักจะรู้ว่าเราพูดไม่จริง ก่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบ และสุดท้ายเนื่องจากลักษณะของอาชีพ โดยมารดาที่เป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้น ต้องจาทารกเป็นเวลานาน ๆ ทำให้เกิดความเครียดถึงซึ่งอัดอั้นอยู่ภายใน และเมื่อจาทารกอาจสามารถทำพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ ดังนั้น เมื่อได้กลับไปอยู่กับทารกจึงรู้สึกยินดีมากเป็นพิเศษ หรือเนื่องจากความคิดถึงที่สะสม จึงรู้สึกชื่นชมยินดีในทุกสิ่งทุกอย่างที่ทารกได้กระทำ แต่สำหรับมารดาที่ได้อยู่กับทารกทุกวันนั้น อาจเห็นสิ่งที่กระทำเป็นเรื่องปกติ เพราะได้เห็นพัฒนาการของทารกทุกวัน

ข้อที่ 27 Parent smiles or touches child within 5 seconds when child smiles or vocalizes (มารดายิ้มหรือสัมผัสบุตรภายใน 5 วินาที หลังจากบุตรยิ้มหรือทำเสียงในลำคอ)

ในข้อนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความไวของมารดาในการตอบสนองต่อสัญญาณของทารก การที่มารดาจะตอบสนองสัญญาณของทารกได้ มารดาจะต้องมีความสามารถในการรับรู้สัญญาณของทารก ไม่ว่าจะเป็นสัญญาณที่เป็นภาษา (การทำเสียงในลำคอ) หรือท่าทาง (การยิ้ม) ไม่เพียงแต่มารดาจะต้องมีความสามารถในการรับรู้สัญญาณของทารก แต่มารดาจะต้องมีความไวในการตอบสนองต่อสัญญาณนี้ด้วย ถ้ามารดาไวต่อการรับรู้สัญญาณของทารกได้ดีเพียงใด ก็จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของทารกได้รวดเร็วเพียงนั้น จากการศึกษาพบว่า มารดาที่มีความไวต่อการรับรู้และตอบสนองต่อสัญญาณของทารกอย่างทันทั่วทั้งที่ ทำให้ทารกสามารถควบคุมสิ่งเร้าได้ดี มีความสามารถในการรับรู้ที่ดีและมีระดับ IQ ที่สูง (Wallace et al., 1998)

ส่วนเรื่องการตอบสนองนั้น คือการที่มารดาแสดงการกระทำที่เหมาะสมสอดคล้องกับสัญญาณที่ทารกส่งออกมา เช่น เมื่อทารกยิ้ม มารดามีการยิ้มตอบ กอดจูบ หรือสัมผัสทารก ในเรื่องของการตอบสนองนั้น จากการศึกษาของ Bakeman & Brown (1980) พบว่า การตอบสนองของมารดาทั้งทางคำพูด ท่าทางและอารมณ์ สามารถทำนายความสามารถทางพุทธิปัญญา และความสามารถทางสังคมของทารกในเวลาต่อมา สำหรับการรับรู้และการตอบสนองของมารดาที่มีต่อทารกนั้น ต้องเป็นไปในวงจรและจังหวะที่สอดคล้องกัน คือมารดาจะต้องมีความไวต่อการรับสัญญาณที่ทารกส่งมา ต้องมีความสามารถในการอ่านสัญญาณของทารก และต้องสามารถกระทำการตอบสนองที่เหมาะสมต่อความต้องการของทารก (Cohn & Tronick, 1987)

สำหรับความแตกต่างของมารดาทั้ง 2 กลุ่มในข้อนี้ เนื่องมาจากลักษณะของตัวมารดา ตามที่อภิปรายไว้ในบทที่ 1 ในหัวข้อปัจจัยที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดา - ทารก คือมารดาแต่ละคนก็มีลักษณะหรือนุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป มารดาบางคนไวต่อการรับรู้สัญญาณของทารก มารดาบางคนไวต่อการตอบสนองสัญญาณของ หรือบางคนก็ไวต่อทั้งการรับรู้และการตอบ ดังนั้น เมื่อทารกยิ้มหรือส่งเสียง มารดาจะยิ้มตอบหรือตอบสนองในรูปแบบต่าง ๆ อย่างทันทีทันใด การที่มารดาไม่ยิ้ม

หรือสัมผัสบุตรนั้น อาจมีสาเหตุมาจากเป็นคนที่มีลักษณะเฉยๆ เป็นคนที่ไม่แสดงออก เก็บความรู้สึก ฟังพอใจไว้ภายใน หรือมารดาบางคนเป็นผู้มีความตั้งใจในงานที่ได้รับมอบหมายมาก จึงมุ่งที่การสอน อยากที่จะสอนทารกเพื่อให้ผลออกมาดีที่สุด ทำให้ละเลยพฤติกรรมที่ทารกแสดงตามปกติอยู่แล้วไป และสำหรับปฏิสัมพันธ์ของมารดาที่มีต่อทารกในข้อนี้ มีข้อจำกัดที่ว่าหากบุตรไม่ยิ้มหรือส่งเสียงใด ๆ มารดาก็จะไม่ได้คะแนนด้วย ส่วนมากประมาณร้อยละ 90 ของมารดาที่ไม่ได้คะแนนในข้อนี้ คือทารกไม่ยิ้มหรือส่งเสียง ซึ่งก็อาจเนื่องมาจากลักษณะของตัวทารกเอง ตามที่อธิบายไว้ในบทที่ 1 เช่นกัน โดยทารกบางคนไวต่อการรับ บางคนไวต่อการตอบสนอง บางคนเป็นเด็กเลี้ยงง่าย อารมณ์ดี ช่างพูด บางคนนิ่งๆ ซอบบอง นอกจากนี้ระยะเวลาในขณะที่ผู้วิจัยทำการประเมินทารกอาจจะสั้นเกินไป ทารกอาจจะไม่ยอมยิ้มหรือทำเสียงใด ๆ ขณะทำการประเมิน ซึ่งเป็นเหตุให้มารดาไม่ได้คะแนน อีกประการหนึ่งคือเวลาที่ผู้วิจัยไปทำการประเมินทารกนั้น ทารกอาจจะไม่ได้อยู่ในอารมณ์ที่ปกติ แม้มารดาจะแจ้งว่าเวลานี้เป็นเวลาที่เหมาะที่ทารกพร้อมสามารถทำการประเมินได้

ข้อที่ 30 Parent does not vocalize to the child at the same time the child is vocalizing
(มารดาต้องไม่พูดขณะที่บุตรกำลังพูดหรือทำเสียงในลำคอ)

สำหรับข้อนี้ เราพิจารณาพฤติกรรมของมารดาว่า มารดาจะต้องหยุดขณะที่บุตร หรือทารก กำลังพูดหรือส่งเสียง หากทารกไม่พูดหรือส่งเสียงใด ๆ ถือว่าคะแนนปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาที่แสดงต่อทารกในข้อนี้เป็นศูนย์ (ในกรณีนี้ผู้สร้างแบบวัดใช้สมมติฐานที่ว่า ที่ทารกไม่พูดหรือส่งเสียง เนื่องจากมารดาพูดหรือจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นเสียงรบกวน ทำให้ทารกไม่พร้อมที่จะพูดหรือส่งเสียง)

ธรรมชาติได้สร้างให้มารดาและทารกมีพฤติกรรมที่มีลักษณะผลัดกันทำในจังหวะที่เหมาะสม (Turn taking) โดยเมื่อมารดาพูดทารกจะฟังและเมื่อทารกพูดมารดาจะฟัง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดา - ทารกนี้จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกัน พฤติกรรมที่มีลักษณะผลัดกันทำนี้ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีคุณภาพ และเป็นขั้นแรกของการสื่อสารระหว่างมารดา - ทารก ซึ่งจะพัฒนาเป็นการใช้ภาษาในเวลาต่อมา

ในทารกที่อายุน้อยมาก ๆ จะยังไม่มีความสามารถในการผลัดกันทำพฤติกรรมในจังหวะที่เหมาะสมได้ (Turn taking) แต่มารดาจะเป็นผู้ช่วยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมอันนี้ เพราะโดยธรรมชาติขณะมีปฏิสัมพันธ์ มารดาจะหยุดเมื่อทารกแสดงการกระทำ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการผลัดกันทำ ในช่วงแรกนั้น มารดาและทารกอาจมีพฤติกรรมที่เหลื่อมล้ำกัน คือมารดาจะทำเสียงต่าง ๆ ไปด้วย ขณะที่ทารกทำเสียง อู... อ้า... ในลำคอ ซึ่งเป็นการแสดงอารมณ์ร่วมกัน (Stern, Speiker, & Mackain, 1982) แต่ต่อมาเมื่อโตขึ้น ทารกจะเริ่มเรียนรู้การรอให้มารดาหยุดก่อนที่ตนจะเริ่มพูดหรือแสดงพฤติกรรม (Kaye & Fogel, 1980; Cohn & Tronick, 1988)

การที่มารดาต้องหยุดพูดในขณะที่บุตรหรือทารกกำลังพูดนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ทารกได้แสดงออก ซึ่งเป็นขบวนการหนึ่งในวงจรการสอน นอกจากนี้เพื่อการพัฒนาทางภาษาของทารก มารดาและทารกจะต้องผลัดกันพูดในจังหวะที่เหมาะสม (Turn taking) โดยทารกจะค่อย ๆ เรียนรู้ว่าจะต้องพูดหรือทำเสียงในขณะที่มารดาหยุดพูด และสำหรับข้อนี้ก็มีข้อจำกัดที่ว่าหากทารกไม่พูดหรือส่งเสียงใด ๆ มารดาจะไม่ได้คะแนน สำหรับพนักงานภาคพื้นดินทุกคนได้คะแนนในข้อนี้ แต่พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบางคนไม่ได้คะแนน สาเหตุก็คล้ายกับข้อที่ 27 คือ มารดาที่ไม่ได้คะแนนส่วนมาก เนื่องจากบุตรไม่พูดหรือทำเสียงใด ๆ อาจเป็นเพราะลักษณะของตัวทารกเองหรือความพร้อมในขณะนั้นของทารก ที่สามารถทำงานที่มารดาสอนได้ แต่ไม่อยากจะพูด หรือเพราะมารดาไม่มีการสอนเลยเต็มที่หยุดขณะที่ทารกพูดด้วยหรือทำเสียงในลำคอ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า คะแนนปฏิสัมพันธ์ในบางข้อของมารดาทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันนั้น โดยขอบเขตของงานวิจัยนี้สามารถบอกได้เพียงว่า มารดาทั้ง 2 กลุ่มมีพฤติกรรมการบางด้านในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรแตกต่างกัน แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่า มารดากลุ่มใดมีความสามารถในการเลี้ยงดูทารกดีกว่ากัน อันเป็นการวิจัยอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องมีการตั้งเกณฑ์ประเมินคุณภาพการเลี้ยงดูทารก ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

นางสาววีรภรณ์ เจริญพักตร์ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนนทบุรี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการสอบเทียบ ณ ศูนย์สอบ โรงเรียนสตรีนนทบุรี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต จากคณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2535 ปัจจุบันทำงานตำแหน่ง พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด มหาชน